

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

• V edinosti je moč.

«EDINOST» izhaja 2krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vsako leto je 6 gl., za polu leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opraviščtvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opraviščtvo «via Zonta 5.»

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu «via Terrante» «Nuova Tipografia»; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznanih in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Volitve zunanjih občin koperskega okraja za deželni zbor.

(Konec.)

Vse to in podobno mešanje protivnikov, ves trud, vse zvižaje Talijanov, bodo zastoj, če bodete vi, slovanski volilci, pravi in trdni možje.

Držite se po priliki teh-le splošnih in volitvenih nasvetov:

Ne zadolžujte se brez skrajne potrebe, posebno ne pri vaših nasprotnikih. Dolg je slab tovariš. Lahko se posodi, težko se povrne. Koliko ljudem je uže vse prodano ali za prodaj, ker so lahkomišljeno izposojevali. Če ste prisiljeni, zadolžiti se, plačajte redno «fite» in gledajte, da čim prej tudi glavnicó ali kapital izplatite. Bolje je imeti manj posestvo brez dolgog, nego večje z dolgovi. Če se zadolžite, ne prodajte se. Vi nemate proti svojemu verovniku nobene druge dolžnosti, razen da mu platite, kar mu gre. On vam nema ukazovati v nobeni reči, niti p. volitvah. Vi po svoji volji glasujete. Če vas sili vaš verovnik, da glasujete po njegovej, odgovorite mu: dolžen sem plačal bom; ali prodal se nisem in hočem po svoji volji glasovati. Če vam se grozi, da vas na «inkant» dá, ne mislite, da to tudi storiti misli. So ljudje, koji samo od tega živé, da posojujejo denar, in ako ne bi imeli dolžnikov, v kratkem bi propadli. V ostalem moramo tudi to omeniti, da niso samo Slovani zadolženi, da «trkajo na vrata» ne le slovanski kmetje, temuč tudi talijanska gospoda. Mi poznamo gospoda dohtarja advokata in poslanca, koji je trkal na vrata necega Slovana.

Bodite pridni. Ne tratite časa zastoj. Če je na polju dela, delajte na polju. Če ga pa ni, ali če je slabo vreme, opravljajte opravila v hiši in okoli hiše. Najde se zmiraj kaj. Ali pokoprati obuvata, ali popraviti kako orodje, kake posode, kaj v hiši, hlevih. Dober gospodar najde zmiraj kaj dela.

Ne pravdajte se mej soboj. Posebno ne za malenkosti. Gledajte, da se mej soboj pogodite. Če se sami ne morete, pozovite vsak po drugega ali več poštenih mož, koji naj vašo pravdo razsodijo. Koliko časa izgubite s pravdami! Koliko dela bi se moglo opraviti v tem času. Z delom bi

si veliko več zaslužili, nego je vredno ono, za kar se pravdate. Koliko denarja potrošite pri neznatnih pravdah za se, za advokate, za sodnijo. Pogostoma se dogodi, da veliko več potrošite zavoljo pravde, nego je vredno ono, za kar se pravdate. Bodite tedaj možje, kakor so naši stareji bili, koji so se mej seboj pogajali sami ali s pomočjo svojih sesedov, pa se niso tožili pri sodnijah.

Kder koli imate priliko, pošiljajte svoje otroke v šolo. Vašemu slabemu stanju je gotovo tudi to veliko krivo, da neznate ne brati, ne pisati, ne računati. Vi neznate prebrati pisma, koje vam pride, neznate sami napisati nič, morate plačati onega, koji to za vas stori, ne veste zmiraj, ali stori tako, kakor pravi ali ne. Podkrižate spise, a neznate, kaj je njih pravi zapopadek, in tako večkrat v nesrečo zapadate. Ker ne znate brati, ne morete se nič dobrega naučiti iz knjig, posebno gospodarskih, nemorete brati časopisov. Ne znate, kaj se okolo vas po svetu godi. Morate verovati velikokrat lažem. Prevarijo vas vaši protivniki, to se ve, da zmiraj na vašo škodo. Tedaj, če sami niste imeli prilike, da se naučite brati, pisati in računati, gledajte, da se nauče vsaj vaši sinovi, vaše hčere, vaši otroci, da se jim ne bode godilo v tem oziru, kakor se vam godi. Saj tudi za šole plačujete.

Kder ste združeni s kakim mestom v svoji občini in vam se ne godi prav, gledajte skupno, da se od tega mesta oddelite in sestavite posebno občino, ali se pridružite kakoj slovanskej. Brat s bratom. Blizu je srca od suknja. Svoj k svojemu. Zakaj bi trpeli, zakaj bi plačevali, a ne znali, kam in kako se troši? Zakaj bi se vaš denar ne trošil za vaše potrebe?

Kder ste v večini, naj bode v večini tudi vaš zastop. Kder ste sami, naj bo vaš zastop. Vi znate najbolje, kde vas tišči, koje so vaše potrebe, kaj je za vas najboljša. Zakaj bi se dali po drugih ukazovati, ko sami morete? V svojej hiši naj bode vsak svoj gospodar.

Fri vsakih volitvah za občinski zastop, za deželni in državni zbor, naj vas pride kolikor več voliti, če je mogoče vsi, koji imate pravico. Izvoljeni možje delajo vse v vašem imenu. Če delajo slabo, sami ste krivi, mogli ste boljše izvoliti. Drug na drugega se ne zanašajte, rekoč, kaj bi se jaz za to pečal, kaj bi gubil en dan ali poldneva.

Vsak se mora pečati za splošne zadeve, in če gre volit, ne gubi dneva, ampak ga vporablja najboljša kar more. Oni dan ali pol dneva dela za svoje in splošno dobro, za tri ali tudi za šest let. Menj koditi k sodnijam k advokatom, a vselej vršiti svojo volilno pravico: to naj bode vaše geolo.

V občinski zastop volite pošteno, neodvisno, nesebično možje; možje koji se ne dajo nagovoriti od nobenega, koji ne gledajo na svojo, ampak na občinsko korist. **Mej temi možji volite najboljše za občinske svetovalce, a najboljšega za občinskega glavarja ali nadžupana.** Ta mora razen omenjenih lastnosti imeti tudi to, da zna brati, pisati, računati, da more znati, kaj se mu od drugih oblastnij piše in kaj se njim ima odgovarjati, da more voditi vsa občinska opravila in pregledovati natančno, kaj se dela v občinski uradnji. On mora biti v slovenskej občini zauzet za slovensko narodnost, v hrvatskej za hrvatsko, kakor je v talijanskej zauzet za talijansko.

V čas volitev za deželni ali državni zbor naj se volilci vsake občine dogovorijo koje može hočejo izvoliti za volilne može ali isbornike ali sducijsare. Vsi kakor eden naj za nje glasujejo, to se ve da takove, koji niso še nikdar, i za koje so prepričani, da nikdar ne prelomijo zadane besede, koji se nikdar niso pokazali za figa može, ampak bili vselej mož beseda.

Vsi sducijsari vseh občin enega okraja imajo se dogovoriti mej seboj o možeh, koje hočejo voliti v deželni zbor. Za one, za koje se odločijo, morajo po tem vsi sducijsari glasovati. Nič, nikakova beseda, nikakova zaveza, nikakov dar jih ne sme od tega odvrtoti. Kandidati za deželni zbor morajo imeti vse lastnosti pravega moža, morajo biti zauzeti za ljudsko dobro, morajo poznati stanje našega ljudstva, ter morajo imeti voljo in zmožnost, da to stanje kolikor jim je mogoče zboljšajo. Oni morajo biti značajni, morajo biti tudi izobraženi, da se morejo zauzeti za naš narod proti vsem ugovorom naših protivnikov, koji so većinom v visokih šolah bili. Vaši kandidati za deželni zbor morajo biti Slovani, za to ker ste vi Slovani, ker svoj svojega najbolj zagovarja, ker vsak narod, vsako ljudstvo poslanca svoje narodnosti voli. To je tim potrebneje pri vas, koje vaši protivniki Talijani «ščave» imenujejo. Teh protivnikov ne smeste voliti za poslanca, da ne bi vi v resnici ščavi

postali pomočjo poslancev, koje bi sami izvolili. Svet bi vam se smijal in vsak bi vam rskel: prav vam se godi, sami ste tako hoteli, kakor ste si poslali tako spavajte.

Fiducijari koperskega, poreškega in pułjskega okraja imajo se zediniti v osebi, koje hočejo, to se ve da v čas volitev, izvoliti za poslanca v državni zbor. Ta poslanec mora biti tudi Slovenec ali Hrvat, ker on se pošilja na Dunaj v imenu Slovencev in Hrvatov.

Pri vseh volitvah, občinskih, deželnih, državnih, imate vi Slovenci in Hrvati svobodno, neodvisno, brez ozirov glasovati za svoje može, ter posvetovati se mej seboj, in z onimi možmi, koji mej vami živé, koji s vami trpé in se veselé, koji poznajo vaše in splošne isterske razmere, koji če se zauzimaja za volitve, zauzimajo se samo za vaše dobro, a ni malo za svoje. To so čč. gg. duhovniki. Omenjamo jih poseba, ne samo ker so dostojni, da se jih omeni, ampak za to, ker jih naši protivniki uže dolgo let ogovarjajo, črnijo, zaničujejo. In zakaj? Nek posestnik iz koperskega okraja je rekel: *za to ker hočejo uničiti našo vero.* A mi pristavljamo: *in za to, ker hočejo uničiti našo narodnost.* Če nam pa uničijo vero in narodnost, potem se more reči, uničijo nas. Brez naše vere, brez naše narodnosti ni več nismo mi. Mnogo duhovnikov je še na poti našim protivnikom i gledé vere i gledé narodnosti, in zato vse ogovarjanje, črnenje, zaničevanje, zato vsa vojna proti njim v Trstu, v Poreču in v drugih mestih isterskih, za to vojna proti njim posebno v čas volitev. Promislite dobro, Slovenci in Hrvati na to, in delajte po svojej vesti. Promislite tudi, ali imate radi poslušati svete vaših duhovnikov, koji leta in leta mej vami živé, ali kakove možicelne iz mest, koji lazijo po vaših vaseh samo v čas volitev, koji vas samo v čas volitev v mestih nagovarjajo, koji vas samo v čas volitev poznajo za človeka. Ti možicelni in njih pristaši, koji vse čas od vas samo kaj udobiti gledajo, hočete da v čas volitev za vas delajo! Če potrošijo za vas kak goldinar, ali svoj ali poslan njim odkod, verujte, da davajo ta goldinar na dober «fite», kojega vi pozneje platite, verujte da delajo ne za vašo, ampak za svojo korist. Za to posebno naglašamo še ta le zadnji nasvet: *Ne verujte v čas volitev nobene nobenemu vašemu protivniku,* ker

Podlistek.

Šnopsar.

Miha Žličnik je bil imovitih kmečkih roditeljev sin iz St. Primoža, vinogradnega kraja. Razen precejšnje kmetije so imeli Mihovi roditelji tudi malo, pa v domačej vasi vendar največjo — ker edino prodajalnico. Dobre vinske letine in dohodki prodajalnice so Mihovim omogočili Miha v mesto v šole dati, da študira za «gospoda», če tudi je bil mej dvema bratom in edino sestro on najpriletniši. Toda Mihavi roditelji so obračali, in prav obračali, Miha pa je obrnul, in to šentano napačno. Tretjo je, — kakor pravijo na kmetih — še «zagnal», v četrti pa kar kratko nikar ni hotel iti, češ, da ga študiranje čisto nič ne veseli, in da rajše doma ostane ter kmetuje. Ker vse lepo in grdo pregovarjanje le nič ni pomagalo, udali so se roditelji na vse zadnje in Mihi dovolili, da je doma ostal, ponavljajoči mu: «Dobro, ako nočeš maslene štruce jesti, bodeš pa turščine hlebec grizel».

Po Sv. Primožu je pa šel le en glas: «Žličnikov Miha ni za gospoda, še manj pa za kmeta, pokvarjen fant je».

No Miha se je res kmetije poprijel, toda le bolj lahkega igračkastega dela se je polotoval. Še najljubši mu je bilo, ako je mati — katera je sicer v prodajalnici prodajala — na polje ali pa v vinograd odšli ter mu velela, naj doma ostane, ter v prodajalnici pazi; kajti potem je «švrknol

lahko kozarček ali pa tudi dva domačega troplnovca. Pri takih prilikah si je pa tudi lahko vtaknol par šestic za boto — v žep bilo bi preočitno — da je bilo v nedeljo za vino, posebno pa za tarok, ali vsaj za marjaš, kajti obojega se je Mihec v mestu prav do dobrega priučil.

Zgodaj vstajati in na delo hoditi, to ni bilo Mihi nikdar lastnost, a ob nedeljah in praznikih, in po zimni tudi ob delavskih z gospodom učiteljem, in še nekaterimi strastnimi lovci iz vasi na lov hoditi, to mu je bilo lastno, in takrat je vstajal ve ino prvi v hiši. Da, pa še za neko delo je rad zgodaj vstajal — na kuhanje tropin po trgatvi, ali pa drožij po presnemanju vina, kajti takrat je žganje lahko «švrkala», kakor mu je ljubo in drago bilo.

Kar je bilo na Žličnikovem Mihi, kakor kmečkem fantu pohvale vredno, bilo je to, da je prav rad knjige in časnike prebiral, zato pridno v domačo čitalnico zahajal, ter tam dostikrat v časnike kaj poročal, dopisoval. Z eno besedo, Miha je tudi politiko «uganjala».

Po razumu priprostitih Št. Primožicev, posebno pa še Mihovih samih, tudi to nikakor prav ni bilo, kajti «knjige in časniki so za gospoda, ne pa za kmeta, kmet naj le v cerkvi na bukve here, vse drugo berilo naj pa opušča, posebno pa še tiste «politiš cajtenge», tako so tarnali. No Žličnikov Miha je imel komaj dobrih 17 let, in po domačej vasi je šel o njem le ta glas, namreč: «Žličnikovi nemajo toliko premoženja, da ga jim Miha, ako ga njemu izroče, ne zapravi».

Zankernost do kmetijstva in preveliko

nagihanje do pijače — osobito «šnopsa», — kvart, puške in politike, očitali so mu roditelji od dne do dne bolj. Mati se je dostikrat pred Mihom prav mlo zjokala ter mu rajtala: «Miha! za božjo voljo, le pomisli, kaj bode iz tebe, ako se ne spreobrneš? To naše lepo premoženje, katero je moj rajni oče — Bog se mu usmilil duše, — meni zapustil, zapraviš ti, in kaj bode potem s tvojima bratoma, kaj se sestro? vsi boste berači, ter se morali s službovanjem živiti!»

Oče, čeprav sicer ozbiljen mož, Mihi je veliko manj očital, nego pa mati, kajti vest mu je očitala, da je slabih Mihovih lastnosti tudi on sam kriv, ker ga je, kakor «prvega», preveč nežil, marsikaj mu prezrl, k igri ga celo sam napeljal. Sicer je pa tudi mati bolj hlače nosila, nego pa oče, kajti bila je blagonica! «Saj ni nikder zapisano, da bi prav Miha moral na domu ostati,» odrezal se je oče navadno, kadar je mati Miho oštevala.

Miha se je k vsemu le pačil, še celo kar smijal se je večkrat, ko je mati tarnala. Ko sta mu pa še celo brata in sestra, ta dva paglavca, slabe lastnosti pričela očitati, začelo mu je pa vendar uže presedati, in sklenol je sam seboj, vsemu očitanju fige pokazati — dom zapustiti. «Ako ste bili Vi blagonica za našega očeta, lahko je tudi še zame kaka na svetu, in vseh vaših pridig bode enkrat konec,» odrezal se je nekega dne proti materi. Mati ni drugega odgovorila, nego: «sam Bog te uslišil!»

V tretjej vasi, to je v Št. Damianu je bila bogata vdova, Mica Skopuh, posest-

nica velike nezadolžene kmetije in edine hčerke Lenčke.

Mati Mica je bila na glasu dobre gospodinjce, Lenčka pa na glasu lepega dekleta. To je Lenčka dobro vedela, za to je pa tudi nos pošteno visoko nosila, ne mené se s komur si bodi. Mati Mica, uže precej ostarela žena, prav rada bi videla, da bi se Lenčka uže skoro «dobro» omožila, in prav hudovala se je nad njo, ker je uže več prav premožnih snubačev odbila. «Fanta po svojej volji hočem vzeti, ako tudi nič nema», rekala je Lenčka dostikrat materi. Mati, ker je videla, da z vsem pregovarjanjem, naj vzame bogatega, nič ne opravi, reče jej enkrat za vselej: «No pa si ga poišči, kakor si sama postelješ, tako bodeš spala».

Na dan «žeganja» je bilo, ko je Lenčka, vsa v svili in zlatu, iz domačej cerkve domov šla spremljana po županovej Metki. Ne daleč od cerkve je stala kopa domačih fantov, mej njimi nek ptujec, nekoliko bolj po gospodski napravljen fant, lepe vitke rasti, snažnega brkastega obraza, bistrega očesa, toda — nekoliko rudečkastega nosa. Lenčka ga je gotovo kaj dobro zapazila, kajti komaj dober lučaj oddaljena, prašala je Metko: «Ti, kedo pa je tisti tam mej našimi fanti?» Metka odgovori: «Ako se ne motim, to je tisti Žličnikov Miha iz St. Primoža, veš tisti, katterega so dali v mesto, da bi za gospoda študiral, pa se je skujal».

«A ta je tisti? — prav je storil, da ni hotel za «gospoda» študirati, saj bi ga bilo vendar škoda, takega zalega fanta,» odgovorila je Lenčka ter se od Metke poslovila.

ti so volki v očrjeni obleki; kakor so lagali na vse načine pri zadnjih volitvah, tako bodo tudi pri vseh prihodnjih; ne dajte... se v čas volitev po vaših protinikih nagovoriti, prevariti, podkupiti, za gol-dinar, pol goldinarja, liter vina, ne dajte se prodati za čelo leča, ne dajte se podkupiti za nobeno ceno: kar koliv bi dobili, slano bi plačali vi, vaši sosedi, vaši deželani; prodali bi svoje pravice, svoje poštenje; navlekli bi na se prokletstvo pri vaših potomcih in sramoto pri vsem poštenem svetu.

Deželni zbori.

Tržaški deželni zbor. 6. in zadnja seja dne 19. t. m.

Na dnevnem redu je bilo nadaljevanje nadrobne pretrgovanja stavbene postavbe. Pri 5. poglavju, »stavbe na deželi«, unela se je živa debata, katere so se udeležili poslanci Nabergoj, Nadlišek, Dom-pieri, Geiringer, Cambon, Luzzato in Con-solo, in je končno obveljala Nabergojeva stilizacija §. 75, da se na deželi redno daje dovoljenje za zidanje navadnih lop, da ni treba predložiti načrtov. Prav tako so obveljale poprave Nabergoja pri §. 76, glede olajšav pri zidanju hiš na deželi. — Na predlog istega poslanca se je iz-pustil tudi §. 78, ki je zahteval, da mora imeti vsaka večja hiša v okolici svoj vod-njak. Pri §. 79 je predlagal Nabergoj, da za pregleduvanje po pokritej strehi ni treba pismenega naznanila, ampak da za-dostuje ustmeno, kateri predlog je ob-veljal. — Sploh so se sprejeli v postavo tisti popravki, ki so bili neobhodno po-trebni glede okolice, da ne bodo imeli okoličani prevelikih sitnosti od strani gos-pok, in da jim ne bode treba za vsako malo zidanje delati obširnih načrtov in prošenj.

Pri tretjem branji postavbe je tirjal g. Nabergoj, naj bodo vse določbe postavbe jasne, da ne bo mogel kak magistratni asesor iz sovrastva do okoličanov, zadnjim delati velikih sitnosti, kakor je to na-vada. — Asesor Pimpach skoči, kakor bi ga bilo kaj vpičilo; ta renegat, rodom Vipavec, je bil zadet po besedah Naber-gojevih, in jadir se je, da se ni mogel zgovarjati, boljše rečeno, blamirati. Ta posel pa je prevzel Consolo in je začel oštevati Nabergoja, češ, da nema poni-ževati avtoritete magistratove. Nabergoj pa mu je precej odgovoril, da on ni hotel tožiti in poniževati nobenega, a da je hotel le v okom priti neprilikom za bo-dročnost. Sprejela se je potem postavba tudi v tretjem čitanju.

Prošnja inženirskega društva zaradi razširjenja volilne pravice na vse absolvirane tehnikarje izročil se potem dežel-nemu odboru, da stvar študira in o njej poroča v prihodnji seji. Enako se zgodi tudi s prošnjo istrskega deželnega zbora zaradi moralne podpore železniške črte iz sredine Istre na Reko. Na to sklene de-želni glavar letošnjo sesijo s trikratnim »evviva« na cesarja, na kateri klic so ne-kateri naši se »živio« odgovorili. O letošnji seji deželnega zbora bomo imeli priliko še pisati.

Kranjski dež. zbor. XIV seja 19. okt. Pred vsem naznani gospod deželni pred-sednik, da je od ministerstva notranjih zadev prejel telegram, po katerem je želja vlade, da zavoljo pričetka delegacij zbor dokonča svoje delovanje jutri.

Potem stavi poslanec Svetec s tovariši to le interpelacijo do deželnega predsed-nika:

Popoludne istega dne sta se videla Miha in Lenčka pred cerkvijo v drugič, videla sta se zvečer — uže pozno v noč — pod Skopuhovim orehom za bišo, tudi uže v tretjič. Pod orehom sta tudi precej dolgo kramljala, kaj? — kdo ve to? V dobrin treh tednih pa je počil v Št. Pri-možu kakor tudi v Št. Damjanu glas: »Miha Zličnik, in Lenčka Skopuh sta par. Zličnikovi niso imeli proti temu čisto nič ugovarjati, marveč lotili so se z velikim veseljem Mihi »balo« napravljati. Vse drugače je bilo pa pri Skopuhovih. Mati je Lenčki le vedno in vedno kajtala, koliko slabega se o Mihi sliši, kaj delaboječ človek je, kak pijanec, posebno »šnopsar«. kak kvartopirec, lovec itd. pa vse to je bilo le bob ob steno; Lenčka je hotela njega in nobenega drugega za moža in tako se je tudi zgodilo.

Zenitovansko pismo se je naredilo, v tem si je pa pametna mati Mica velik užitek izgovorila za slučaj, ako bi z mladima ne mogla skupaj živeti; in veliko noč je uže Miha pri Skopuhovih »žegen« delil — do-vršilvi komaj 18 leto. Koj v pričetku je Miha uže še kazal, kakor da bi se hotel gospojarstva ozbiljno lotiti; toda v prim-ri k sicer res lepemu premoženju, lotil se je dosti prepotratnega življenja. Posebno rad pa še druge gostil, na lov zahajal in kvartal, kakor je iz fantovskih let vaju bil.

Mati Mica se s takim gospodarstvom nikakor ni mogla sprizniti in še ne leto po poroki se preselila k ljubi pregovar-janju Lenčke, k svojej sestri Ošpeti. No,

»Hoče li visoka c. kr. vlada natančno preiskavo ukazati, v katerih obrokih se iztirjuje po deželi gruntini in hišnorazredni davek, in ako se pokaže, da se ta davek iztirjuje vsak mesec, to nepostavnost od-praviti, ter vsaj za zdaj zapovedati, da se omenjeni davek pobira le v štirih obrokih in naj se le potem načinu eksekucije na-pravljajo in zamudne obresti zarajtujejo?«

Deželni predsednik baron Winkler pravi, da to interpelacijo jemlje na znanje. Zdjaj pride na vrsto tretje branje vo-lilne reforme, oziroma njeno končno po-trjenje. Deželni glavar grof Thurn kon-statira, da je navzočih 32 poslancev, teraj nad potrebne tri četrtine. Pri glasovanju vstane za potrditev 25 poslancev narodne stranke, nasprotniki obseje; ker je treba le dve tretjini glasov vseh navzočih, tedaj je postava s tem sprejeta.

Poslanec dr. Bleiweis vit. Trsteniški poroča v imenu finančnega odseka o uve-denju lastne režije (oskrbovanja) v blaz-nici na Studencu ter stavi predlog:

»Deželnemu odboru se naroča, pretr-šavati na drobno, ali je z ozirom na kor-ist deželnega fonda, kakor tudi na korist zavoda in umobolnih priporočati, da se uvede v blaznici na Studenci lastna re-žija. Deželni odbor ima v ta namen za-slišati zvedence, o rezultatu tega posve-tovanja pa poročati v prihodnjem zasedanji deželnega zbora.«

Ta predlog se sprejme brez ugovora, prav tako dr. Moše-tovo poročilo o račun-skem sklepu deželnega zaklada in njego-vih podzakladov za minolo leto.

Potem je bilo na vrsti več poročil o letnem poročilu deželnega odbora, ki se vsi sprejmo brez razprav.

Poslanec Svetec poroča v imenu gos-podarskega odseka o uvedenju lovskih kart po 3 gld. za vsakega lovca, kar bi deželi donášalo letnih 800 gld. Dotični predlog je bil sprejet.

Dvorska vas v kočevskem okraji je prošila, da bi se odrgala od županije sv. Gregorja ter pridružila županiji Velikih Lašic; prošnja ta pa se odbije, ker ni dosti podprta z razlogi.

Dr. Poklukar poroča v imenu gos-podarskega odseka o pogozdovanji Krasa. Odsek je to reč pretresal in vzel na zna-nje, kar se je zgodilo za to do zdaj in kaj misli vlada še storiti, ker je podala deželnemu odboru gradiva za postavbo o tem; le to je želeli, da bi se gozdarska šola ozirala na Kras in na deželo bolj-nego zdaj, in ne pošiljala rastlin iz dežele. V tem smislu stavi tudi predloge, ki se sprejmo.

Občini Šmartno, Litija in Trebeljevo se obrok za povrnitev posojila 1500 gld., ki ga je prejela za šolo, podaljša do 1. januarja 1885.

Dnevni red je zdaj dovršen do tajne seje, a ker se mudi z obravnavanjem, zato se seja nadaljuje.

Poslanec Svetec poroča o Klunovem predlogu zavoljo omejenja ženitev, ozi-roma ženitovanskih oglasnic. Odsek je to reč pretresal in prišel do spoznanja, da tu je treba še obširnih in nadrobnejih po-zvedovanj; zato naj se vsa ta reč izroči deželnemu odboru, da o tem vse potrebno pozve in v prihodnjem zborovanji poroča, oziroma predloži postavbo; ta predlog se sprejme.

Enako se zgodi z dr. Samčevim pred-logom o ženitovanskih taksah, o višem zadavkanji žgana in omejenji prodaje špi-rita; tudi to naj deželni odbor pripravi za zborovanje prihodnjega leta.

Dr. Papež poroča o prošnji podobčine vrhpoljske v sodnijskem okraji vipavskem za odcepljenje od vipavske občine, da bi

Lenčki je bila pa visokost skoraj po gotu; začela se je tudi sama bolj po gospodsko nositi. Kar Lenčki, — katera prav bistra glava baš ni bila — po gotu ni bilo, bilo je to, da si je Miha vrhu obilega vina, katerega je vsak dan prav brez vse po-trebe použil, še vsak večer in vsako jutro — kakor se je sam izrazil — »grlo se šnopsom spiral« in pa, da je preveč v čit-alnico zahajal, namesto, da bi pri delalcih na polji, ali v vinogradu, ali pa vsaj doma bil.

Miha je bil pri Skopuhovih dve leti gospojar, ali gospodarske razmere so se preirugačile uže jako. Letini ste bili res obedvi slabi, vendar bi Mihi pri pravem gospodarstvu nikakor potrebno ne bilo, da plača davkarjo, taščo, posle in delalec. denarja na posodo jemati, voli in prešiče pa na upanje; ali vedna pijanost ne more skoraj drugačnih nastopkov imeti.

Pričetkom tretjega leta je bila izdana postavba, po kateri morajo vsi mladeniči, kateri so za to, brez izjeme vojaki biti. Miho je zadela ta postava, kakor strela iz jasnega, kajti vedel je, da ga gotovo v vo-jake potrae, ker »fest fant« je bil, vsaj bi ga drugače Lenčka ne bila vzela; in žene, otrok, velikega posestva, vsega tega pa po-stava ni ne pozna. Na račun gotove vo-jasčine je pričel Miha še bolj piti in sicer skoraj le »šnop«. Miha je imel, kakor so Št. Damjanci o njem govorili, vsak dan svoj »lompf«. Lenčka se je jokala, na uboge otroke kazala, pa kaj je vse to po-magalo. »Zakaj si me pa vzela? saj te nisem prosil.« tako je odgovarjal pijani Miha.

postala samostojna. Gospodarski oisek je to reč pretresal in sklenol utreči prošnji, ki je bila uže tolikokrat podana zbornici, pa po prejšnji večini odbita; saj bo s tem utreženo obema občinama, ki se že-lite razdružiti.

Temu se ustavlja poslanec Dežman v daljem govoru. Zavrne ga dr. Poklukar, ki pravi, da je bila ta zadeva v tej zbor-nici uže tolikokrat in tako nadrobno pre-mleta, da bi bilo škoda za čas, ako bi se še dalje razpravljala; govorili so še drugi poslanci in končno se sprejme postava, po kateri se ima to razdruženje izvršiti.

Dr. Poklukar poroča o prošnji kme-tijske podružnice novomeške o zaedah trsa; izroči se deželni vladi.

Potem se prične tajno posvetovanje o prošnjah deželnih uradnikov za povišanje plač, ki traja do treh, o kateri uri se sklene seja.

XV. seja dne 20. t. m. Ta seja se je začela ob pol devetih uri zjutraj in je trajala z malim prenehanjem do desete ure zvečer. Pred vsem se je rešil proračun normalnega šolskega zaloga. Ta zalog potrebuje za leto 1884. 212.920 gold. za vzdrževanje kranjskih ljudskih šol, ta svota se pokrije z doklato 18%, na direktne davke. Najvažnejši in naj-pomenljivejša točka v tem proračunu je bila ona: nagrada za poučevanje nemškega jezika v kranjskih ljudskih šolah. Misli-lo se je, da bo zaradi te točke velik vihar; a zbor je brez vsake debate sprejel v proračun 600 gld. za neobligatni poduk družega deželnega jezika na večrazrednih ljudskih šolah. Glasovanja se je odtegnolo 5 poslancev, a glasoval je za to točko tudi eden poslanec, ki je bil nasproten potrditvi volitve Dežmana in Schrey-a, le dr. Zarnik ni hotel za to glasovati, in ker je ostal osamljen, odpovedal se je poslan-stvu še tisti večer. — Dovolilo se je potem mestu Ljubljani oiško inine 6000 gld. za to, da se je ono odpovedalo vsake pravice na licealno poslopje, katero dežela proda vladi za 40.000 gld. v korist zaloga za zidanje novega muzeja »Rudol-finium«.

Živahna debata se je unela zaradi predloga postavbe, da se napravijo mitnice na Rak-ku, na Bloškej Polici in v Pod-klanci blizo Ribnice.

Nemškutarji so tej postavi naspro-tovali, za njo pa se je posebno potegnil poslanec dr. Dolence in bila je potem po-stava sprejeta z veliko večino. Najesto dr. Zarnika je potem prebral prof. Šuklje predlog o predrugačnju mestnega šta-tuta Ljubljane; priporočal je, naj se vladi zopet predloži v letu 1871. uže enkrat predloženi, a ne potrjeni statut. Dežman se je temu ustavljal, češ, da je ta prena-redba nepravilna, da je bila uže vladi predložena, pa ni dobila cesarskega po-trjila. Večina je potem zavrgla brez dalje debate predlog o prenehanji štatuta in prav tako prošnjo ljubljanskih kaplanov za volilno pravico. — Rešile so se še razne peticije, dovolila se je zdatna podpora tudi dramatičnemu društvu ljubljanskemu. — Na to je sklenol deželni gl var grof Thurn letošnjo sesijo z govo-rom, v katerem je posebno hvallil slogo meji Nemci in Slovenci v tej seji, kar je poudarjal tudi deželni predsednik ba-ron Winkler, in končno je glavar pozval poslance, da zakličejo trikratni »živio« cesarju, kar se je zgodilo z velikim nav-dušenjem. Tako je bila sklenena ta jako važna, pa tudi jako čudna sesija.

Nabiranje vojakov pride, Miho vzemo. Ko je Miha še doma bil, šlo je gospodar-stvo strašansko rakovo pot, in kako ne bi, ko se ni imel kdo za delalce, posle itd. pobrinoti. No ko je pa Miha k vojakom odšel, delali so delalci in posl kar so ho-teli, kajti gospodinja Lena se za nje ni brigala, doma v kuhinji je čepela, ter si slabo voljo z »kuhanim« slatila. Miha je pa vsak hipec po denarja pisal, češ da ga za to in to »mažujo« potrebuje. Lena mu je verjela, in se, dokler je šlo, doma zadol-ževala, kajti drugače bi mu ne mogla de-narja poslati; pa vse je bilo zavrženo, vse je šlo — kakor se je do dobrega zvedelo — le za »spiranje grla«. V treh letih se je Lena uže toliko zadolžila, da jej nihče več ni hotel posojevati in ko se je Miha po-polnoma radečim nosom domov vrnoil, bil je uže le en sam rep v hlevu. Namesto da bi si Miha vsaj zdaj glavo na pravi-roč nasadil, le še dalje je rogovillil. Po-sestvo je dal vse v najem, vs; posle je zapodil, sam je pa s kakim otrokom v na-ročji ves ljubi dan po vasi pohajal ter po-pival. Plačal ni nikomur nič, vsak krajcar, kateri je dobil, pognal je skozi grlo. Drugo leto ni imel uže česa v najem dati, kajti prodali so mu upniki do poslednjega žebnja vse. Leno se štirimi otroki je vzela teta Ošpeta k sebi — mati Mica je uže davno pod zemljo — Miha pa tava vse razečapan in vedno pijan zdaj po Št. Damjanu, zdaj po Št. Primožu, razposajeni otroci letajo za njim in upijejo: »Zličnik, Zličnik ima »dompf, dompf«!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesar je 20. t. m. dopoludne obiskal električno razstavo, pa si pre-povedal vsak slovesen sprejem. Ogle-dal je natanko razstavljene reči ter se tri ure v razstavi mudil in izrekel upanje, da bo razstava dober in tra-jajoč sad rodila. Zagotovil je, da je k malu zopet obišče.

Delegacije so se na Dunaji odprle včeraj; avstrijske delegaciji se je predložil skupni proračun. Po tem znaša po odbitku pokritja z 3.136.644 gld. redna potrebščina 106.997.947 gld. izvenredna potrebščina pa 8.172.922 gld. i redni vojni proračun 103.763.944 gld. izvenredni pa 8.120.672 gld. Po odbitju carin. prebitka z 17.063.070 gld. znaša redna skupna potrebščina 89.934.877 gld. Izmej izvenrednih potrebščin za vojaštvo spada na Bosno in Hrcgovino 7.307.000 gld.

Grof Taaffe in poslanske zbor-nice načelnik dr. Smolka sta se do-govorila, da se poslanska zbornica odpre 20. novembra. Pred božičnimi prazniki se bode obravnaval proračun za leto 1884; finančni minister dr. Dunajewsky predloži zbornici jako ugoden proračun.

Moravski deželni zbor je 20. t. m. odstavil od dnevnega reda predru-gačbo volilnega reda za deželni zbor in se potem zaprl.

V Zagrebu so odpravili vojaške straže, katere so bile postavljene v nemirnem času, ker se ni več bati nemira. — Kraljevi komisar je odpo-toval v Budapešt, pričakuje se, da bo k malu imenovan novi ban.

Na Madjarskem dvobojev ni konca ni kraja. V ponedeljek zjutraj sta se streljala grof Stefan Bathiany in dr. Jul. Rosenberg; prvi je, zadet v sence, ostal na mestu mrtev.

Vnanje dežele.

Vojaški pristav ruskega poslan-stva na Dunaji, polkovnik Kaulbars je dobil ukaz, naj odpotuje v Sofijo, da tam po dogovoru z bolgarskim knezom vredi vojaštvo in stanje rus-kih častnikov v bolgarske armadi.

Italijanski državni zbor se neki skliče na dan 22. novembra.

V Berlinu so bile zadnji teden volitve v mestni svet. V tem svetu so poprej sedeli sami liberalci, ki so avstrijskim zelo podobni, ker se vedno bahajo, da hočejo osrečiti ljudstvo, pa ne vidijo, ali pa tudi nalašč prezirajo njegove potrebe. Pri letošnji volitvi pa so liberalci mnogo sedežev zgubili in izvoljenih je bilo več anti-semitov, pa tudi nekoliko socijalnih demokratov. Liberaliska gloria vedno bolj temni.

V francoskih poslanskih krogih gre glas, da bo skrajna levica v dr-žavnem zboru zahtevala, naj se fran-coski principi iz dežele izženo. To bi zbudilo zopet nov vihar, vzlasti v vo-jaskih krogih.

Obravnave mej francosko vlado in ono otoka Madagaskar so ostale brez uspeha, zato je nova vojna sko-raj neizogibljiva in pripoveduje se, da se francosko vojno brodovje uže pri-pravljaja, da bombardira mesto Tama-tave, vsled česar ga zapuščajo prebi-valci.

V mestu Villano na Portugiškem je vstal upor; gosposke so morale mesto zapustiti.

Mej Belgijo i Nizozemskim ni bilo prijateljstva, kar je revolucija te deželi razcepila v dve samostojni de-želi, to je polu stoletja. To bode odslej drugače; zadnji teden je namreč bel-giški kralj Leopold II. obiskal v Aji nizozemskega kralja Viljelma III. in

s tem odpravil mržnjo mej obema kraljestvoma. Bil je prav lepo sprejet; nizozemski kralj obišče belgiškega prihodnje leto meseca aprila.

Hongkonsko prašanje se vedno bolj zapleta i nevarnosti rastejo Francozom dan na dan. Mesto Haiphong je obsulo 1200 morskih roparjev, ki so na suho stopili in mestu preté. Upa se sicer, da je francoska posadka dosti močna, da napad odbije, vendar pa teško pričakujejo pomoči. Bati se je tudi napada »črnih praporov«. In poleg vsega tega se opazuje v kitajskih taborih, na severni strani mesta Hanoi, živo gibanje.

Kitajska vlada pošilja vojake na Tonkinsko mejo, v Kantonu pa dela priprave, da luko zapre.

Marokansko cesarstvo je Španiji odstopilo obrežje Santa Cruz del mar, kder napravi Španija trdnjavo in trgovsko naselbino, da bo delala konkurenco angleški severno-afrikanjski družbi.

Dopisi.

V Šenpasu 20. oktobra.

(Po otni slovek umrl in učiteljstvo.)

Dne 14. t. m. okoli 10 ure predpoludne je prišel popoten slovek v tukajšno vas k posestniku M. B. št. 27 ter ga prosil, naj ga pod streho vzamejo, ko ga pa popoldne spoznajo, da se pripravljajo na smrt, vprašajo ga, ali bi ne hotel sv. sakramentov za umirajoče sprejeti, bil je takoj zadovoljen, ter tako je okoli 8 ure zvečer istega dne previden s sv. sakramenti mirno v Gospodu brez muke zaspal. Po smrti so pri njem našli delalsko knjigo, iz katere se posnema, da je Luka Kralj, rojen l. 1807 v vasi Nemilje, županstvo Selce, okraj Kranj, po rokodelstvu urar. Pogreb je bil 16. t. m. popoldne tako kakor za domačincem, šlo je mnogo občinstva za njim ter ga spremlilo k zadnjemu počitku. Pri njem so našli tudi svetinjo iz leta 1849 o. papeža in križec avstrijski ces. št. VIII. iz katerega se posnema, da je moral rajnik vojak biti.

Kdor bi v našo vas prišel, misli bi, da je splošno preseljevanje in res na več prošelj v tej zadevi podanih vendar smo vdobili za tukajšno dvorazredno ljudsko šolo drugo učiteljsko osebo in prejšnji so prestavljeni in sicer g. učitelj Bl. Selvedič na Vogersko in gosp. učiteljica Marija Kranjec pa v Vedrijan. Iz srca želimo, da bi se nam z novimi učiteljskimi močmi boljše godilo, odislim pa tudi boljši vseh dela, nego sta ga tukaj imela, kajti tako, kakor je bilo doslej, ni moglo dalje iti. Kdor drugim jamo koplja, sam vanjo pade, in kdor drugim sramoto in sitnost dela, ima jo nazadnje sam.

Rifenberg, 10. oktobra.

Živinoreja je prva in glavna podlaga vsemu kmetijstvu, brez koje bi nikakor ne mogli zemlje obdelovati in tudi gojiti ne, torej je naravno, da moremo, kolikor mogoče, za njo skrbeti. A večkrat se pripeti nesreča, da marsikomu kako živinče pogine, in tudi revežu, ki ima edino kvačico, ki je pomagala preživljati njega in njegove mnogobrojne otročiče.

Gotovo je našemu županstvu znano, da ni dolgo tega, kar je bilo nekaj tako nesrečnih, ki so prosili, naj jim županstvo podeli spridevalo uboštva, in potrdilo, da so v resnici tako nesrečni, da iščejo blazih ljudi in radodarne roke, ki bi jim v tej zadregi po svoji moči pomagali.

Pa to je britko za one, ki niso nikakor beračenja vajeni, ki so vedno sebe in svoje s priložnostjo preživljali. Pa tudi še tako trunega kineta omaje, v selanjej jalovej oobi, da mu več goved zaporedoma počepa.

Torej nekaj želim našemu slavnemu županstvu nasvetovati, kar menim, da bi bilo prav; po mojem in po menenju več veljavni mož, in sicer: da bi se v naši občini pod vodstvom županstva osnovala nekaka skupna zadruga, tako, da bi vsak od posameznega živinčeta nekako takso plačeval, in s tem svojo živino zavaroval. Stvar naj bi se tako uvedla, da bi se po razredu živine plačevalo, n. pr. od prešiča 10 kr., od krave 20 kr., od vola 30 kr. itd. Po mojem poprečnem računu bi došlo takega denarja v naši občini preko 280 gl. vsako leto, in iz tega naj bi se plačevalo onim, ki bi jih nesreča zadela, in sicer toliko, kar bi bilo živinče cenjeno, in kar bi moral živinodarnik in še par za to izvoljenih mož konstatirati, da je res radi boleznim živali poginola, a ne radi lastnikove zanemarosti.

Da bi bil bolj gotov obstanek te zadruge, naj bi se odločilo prvih 5 ali celo 10 let le polovico živinčeve cene izplačevati, in še le potem, ko bi se uže neko-

liko prihranilo, naj bi cele zneske izplačevali.

Ker imamo tudi izvrstnega živinodarnika, g. H. Furlani-ja, ki se je izsolal v ljubljanske živilozdravniške šoli pod vodstvom pokojnega go-sp. dr. Bleiweisa, s tem naj bi se pogodilo, da bi dobival primerno plačilo od bolne govedi. A to še le potem, ko bi bil primeren kapital prihranjen, in naj bi se vsakoletni preostanek v poštno hranilnico vlagal.

Ta nasvet polagam na srce našim g. občinskim predstojnikom. Če stvar dobro preudarite, gotovo pojde, in s to napravo daste vzgled drugim občinam, ki vas bodo gotovo v tako koristnejši napravi posnemale.

Iz Podgrada, 20. oktobra.

(Baron Pretis v Podgradu. — Bralno društvo in Posojilnica. — Razno.) Oprostite, da Vam nisem poročal o prihodu g. Pretisa tu sem. Bil sem zadržan. Pa vsaj je denarja »Eda. prinesla poročilo od druge strani. Poročam Vam s tem nekoliko obširneje.

Dobro je, da se je sam prepričal vsaj nekoliko o žalostnem stanju tega okraja, ako je sploh mogoče v tako kratkem času (Materija-Hrušica-Podgrad — 7 ur obedom i vožnjo vred) kaj temeljito opaziti. Vsaj glavni, površni vtisek ni bil dober, mislim, in tako bi bilo mogoče, da trž. vlada več pozornosti obrne Podgradskemu okraju. Potrebno bi bilo zelo.

V šolah je povpraševal, kakor navadno, najprej po nemščini. A prepričati se je moral, da vendar ne gre nežno mladino mučiti s tujščino, da zanemarija druge, prvotno-potrebne predmete. Posebno v Podgradski šoli, kder se vije učitelju Persogil-ji laborov venec za nemški pouk, otroci niso razumeli najpriprostejšin prašanj, katera jim je postavil g. namestnik n. p. koliko si stara? ali učencu: Je še živ tvoj oče? In, notabene, vprašani so bili taki, ki so šoli uže odrasli in jih učitelj še posebe v nemščini poučuje. Citati da so nekateri še precej gladko-jaz nistem bil blizu — a kaj jim pomaga čitanje brez razumljenja. — Ker je učitelj v Hrušici rekel, da ne poučuje v nemščini, pozval je župana in ga vprašal, zakaj ne. Župan v zadregi (priprost obrtnik) odgovoril je, da v tej zadevi še ni bilo pritožbe. A g. namestnik odvrnil mu je baje, da ne treba čakati pritožbe, ker je nemščina potrebna zaradi — vojaščine!

Društveno življenje je bilo do sedaj v naših krajih malo razvito. A vedno bolj so se kazali slabi nastopki take nebrljive. Zato je predsednik Podgradskega bralnega društva povabil vse ožičnjake okraja, naj bi se združili. Opozoril jih je na potrebo kmetskih čitalnic in na delovanje one vrste ljudi, katerim je mar za beganje a ne za napredek zanemarjenega naroda. Ustanovimo si središče, pisal je, iz katerega bo izhajala agitacija, ne politična, nego kulturna.

In evo, rodoljubnega razumništva: število udov je naraslo v kratkem času od 7 na 291! Z malo izjemo zbrana je zdaj v bralnem društvu *inteligencia vsega okraja*.

Včeraj je bil izvanreden zbor društva. Pravila so se spremenila v smislu, da se odpre tudi čitalna soba za prosti narod, kakor hitro bodo nekatere ovire premagane. Zato je društvo precej ustanovilo knjižnico, ki bode služila posebno prostemu narodu v izobraževanje. Skleneno je bilo nadalje, da društvo primerno i dostojno proslavi svojo desetletnico v prihodnjem mesecu. Nadejamo se tedaj lepega večera, ki gotovo privabi tudi gostov iz sosedščine.

Po zboru bralnega društva so se razgovarjali nekateri rodoljubi o posojilnici in se izrekli principijelno za ustanovitve. Upati je, da se ta toliko potrebni zavod ustanovi do spomladi. Za kmeta bo posojilnica posebna dobrota i pomoč.

Dobra misel je izdati koledar, kojega naznanjate v današnji »Edinosti«. Dober bi bil oddelek v njem, ki bi imenom navel ljubljanske bele vrane — trgovine s slovn. napis in ki se služijo slovenskih faktur, kovertov i korespondence. Da bi bila katera mej vsemi, ki bi se mogla v izgled staviti drugim, bilo bi vsaj nekaj. Ali je ni in je ni. To je sramota! On dan sem bil v Ljubljani pri trgovcu, ki se kaže narodnjaka. Premenil je baš vse zvananje svoje trgovine. Prav lepo, dragoceno je vse urečil. In da si je vse novo — ni jedne slovenske črke ni mej dolgo vrsto napisov. Vprašal sem ga, kaj tako dela. On: »Prav pozabil sem na to«. Žalostni rodoljubi taki!

Prav imate, da ste neutralni o čudnih dogodbah v kranjskem dež. zboru. Čul sem uže dolgo pred verifikacijo o nekei mržnji poslancev nasproti dr. Vošnjaku. Manjina je prav delala, naj se reče, kar hoče. Da bi ne bilo prvega odsekovega poročila, požrlo bi se bilo še s grenko pilo — a potem je vsa stvar, lahko rečeno, čudna. Istina je sicer, da razlogi večine tudi niso piškavi — a kaj pomaga, ako je vlada neodločna v tako važnih prašnjih, ki se tičejo pravice i krivice — kakor je baš volilni red. Z nebitvenimi premembami se nič ne doseže; ako bi došla nasprotna vlada, ustvarila bi si lahko zopet večino. Velikemu posestvu bi se

moral odkrhniti košček krivičnega privilegija in — mima Bosna. A tu je menda zajec! Morebiti bi se bilo odpomoglo s tem, da bi se jim pustilo število poslancev, a pomnožilo število volilcev z onimi, ki niso v »dež. deski«. Vsakako čudno in čudno in čudno!

Kakor o Materijskih rekrutih poročate, tako sem tudi tu zapazil majhen napredek; prav mnogo rekrutev je imelo na klobuku lepe trake v narodnih barvah. Do zdaj skoraj da niso poznali slov. barv, tako se jim privadijo in jih bodo vsatu kazali.

Pri sprejemu namestnika je bila slovenska zastava v »bralnem društvu« i na hiši. Tudi gosp. J. je imel nekatere. Vitez Vicco pa jih je imel prav mnogo slovenskih in opazil jih je g. Pretis, ko ga je obiskal, kar je omenjal.

Iz Ljubljane, 22. oktobra.

Deželni zbor kranjski je zatvorjen. Dogodki, ki so se v tem zboru ponavljali, sklepi, ki so se vršili osebno v zadnjih sejah, niso bili in nikdar ne bodo po godu poštnemu slovenskemu narodu.

Volilno reformo tedaj imamo. Kaj je pa na tej reformi, čutili homo pri prihodnjih volitvah. Le malo sprememb je, ki bi bile nam koristne. Ako malo pomislimo na razne mogoče slučaje in dogodke, ki so se pri volitvah uže pripetili in vse na volitev vplivajoče razmere pretehtamo, pridemo do zaključka, da smo v nekaterih zadevah na slabšem, in skoraj moramo pritrditi renegatu Dežmanu, ki je nekemu našemu poslancu rekel: »Lepo vas prosim, saj je ta volilna reforma za nas.«

Kaj pa onih 500 gl. za nemški jezik? No, tu je bil deželni zbor jako radodaren. Deželni odbor je v proračunu zahteval po poprejšnjem nemčurjem deželnem zboru dovoljenih 500 gl., tudi v narodnem klubu je bilo brez razgovora in brez oprekanja skleneno, da se teh 500 gl. ne dovoli. A deželni zbor, v katerem sedi le deset nemčurjev, sklenol je, da se dovoli še več, nego prejšnja leta, namreč 600 gl., in maskiral je te groše z besedami: »za poučevanje družega deželnega jezika«. Dr. Zarnik je hotel zoper to točko govoriti; a videč, da je vse zastoj, zapustil je dvorano, ter odšel. Kde so časi?

Sprava se je pa dosegla tudi izven zbornice. Dne 18. t. m. na večer so imeli nemčurški poslanci banket pri »Tavčarji«; tega so se udeležili tudi trije poslanci leve strani deželnega zbora, poslanci, ki se odlikujejo po ljubezni do kranjskega naroda in po *ano galantnem nemškem govoru*. Kake napitnice so se pa vrstile mej pokanjem šampanjca, o tem fama molči.

Dogodki v deželnem zboru uplivajo pa tudi na občinstvo. Kako je to po deželi, razvidelo bi se iz mnogih dopisov, ki dohajajo slovenskim listom, katerih pa ne smejo tako prinašati, kakor bi želeli. A to, kar se tu po mestu govori, to pa vendar pride mej svet in veselje je videti, kako se je naše ljudstvo začelo zanimati za javne stvari.

Nek narodnjak, Slovan z dušo in telom, pisal je nekemu profesorju, ki zagovarja svojega kolego, naj ga odslej povsodi, koder srečata, ne pozdravi, naj bo tako prijazen in naj pogleda v stran. Zopet drug je dal v soboto pri večeru literarno-zabavnega kluba nekemu poslancu, ki je nagoče pevce nagovarjal, naj bi eno zapeli, odgovor, rekoč: »Smo nekako v zadregi, kaj bi peli, pravijo, da bi zapeli »Wacht am Rhein« ali pa »das deutsche Lied« itd. Take epizode se v enomer ponavljajo. Bog daj, da bodočnost opraviči postopanje narodne večine, ker drugače bi le narod za bodoče volitve strašno begal.

To pa je na vsak način neodpustljivo in nepopravljivo, da so najprej razglasili stvari, katerim so potem nasprotovali. Naj bode to šola za bodočnost, ker čas je, da postanejo naši politikarji zreli možje, ki se nikdar ne prenaglijo. V ostalem Vam imam poročati, da se je dr. Zarnik odpovedal poslanstvu in da se, po vsem soditi, na vsak način zgodé v narodnem taboru nekatere premembe.

Domače in razne vesti.

Cesarjev dar. Cesar je podaril za dovršenje pokopališča v Dobašnici na otoku Krku 200 gl. iz lastnega premoženja.

Novice iz tržaške škofije: Č. gosp. Jan Kraljič je premeščen iz Močanšč iz kaplana v Pazin; č. g. Jan Kavalič iz Plav za kaplana k sv. Jakobu v Trstu. Novoposvečenec č. g. J. Griškovič je nameščen v Oprelji. — V centralno bogoslovnico v Gorici so sprejeti: Gosp. Matej Brence, Josip Gojtan, Pavel Lenassi, in Just Tamaro. *Dijaško seminišče* v Trstu se je otvorilo 15. septembra; vanje je bilo spreje ih izmed 9 študira v konviktu poverške škofije v Koprnu, dobivaje večinoma podporo od nekega dobrotnika. Tedaj znaša število seminaristov 40. — *Darov* za seminišče se je nabralo zadnji čas 600 gold. 81 kr. (od teh je daroval mil. škof Janez 100 gold. in velečastni gosp. kanonik A. Hrovatin 50 gl.)

Tržaške novosti. Magistrat prepoveduje prodajo gob, katere niso bile vizitirane poprej od tržnega komisarijata in da se imajo gobe prodajati le na velikem trgu in na trgu radečega mosta. Kedor tej določbi ravna nasprotno, bode moral plačati globe do 50 gl.

V Trstu so se naselile tako imenovane »Sijonske hčere«, katere po izgledu »Dames de sacre coeur« vzgojajo gosposko žensko mladino. Gotovo tukaj dobro ustrezajo, ker dozdej so pošiljali Tržčani svoje mlade hčere v take zavode v Ljubljano, Loko, Gradec itd.

Potres. V nedeljo zjutraj ob 3. uri 35. min. smo v Trstu čutili precej močen potres od južnega zaboda proti severnemu vshodu; škode ni napravil nobene.

Lahonske konspiracije. V zdolenjem salonu »Monte verde« predstavlja neko nemško društvo razne nemške burke brez posebnega pomena. — Te dni je dobil dotični podjetnik po imenu Karol Frank anonimna pisma od Lahonskih rogoviležev, v katerih ga opominjajo, da tukaj ni mesto za nemške predstave, in naj zapusti precej Trst, ako mu je ljuba svoja koža. — V nedeljo zvečer pa so mu mej predstavo še celo sekirce za muziko ukradli. Pri vsem tem pa Frank predstavlja dalje dunajske burke.

Tramway na paro. Ker so dela trasiranja dokončana, naznanja se, da dotično društvo k malu predloži ministerstvu prošnjo, da dovoli konečno zgradbo projektirane proge tramwaya na paro iz Trsta v Gorico.

Nesreče. Nek fakini je pijan taval v saboto zvečer po Via Nuova in je tako nesrečno padel, da si je čepinjo prebil, vsled česar so ga morali v lekarni obvezati in vsega potolčenega pripeljati v bolnico. — Nek 22 letni trgovec se je v nedeljo nekde v okolici dobro napil, potem pa se začel pripraviti z drugimi ljudmi, začel se je tepež, v katerem je dobil trgovčič hučo rano v vrat in so ga morali prenesti v bolnico. — Trije fakini so se v nedeljo v starem mestu tako opijanili, da niso znali kaj delajo, začeli so se pripraviti, preprij je rodil tepež, ta pa je proizročil krvave glave. Na vse zadnje je policija zaprla dva teh pljancev v hlad. — Padel je iz tretjega nadstropja na ulico triletni deček Menoti M., v ulici Corsia Giulia št. 601 in si je obe nogi polomil. Otroče je sedelo na oknu in mati je bila pri njem, a deček se nasloni na oknice, ki so bile slabo zaprte, te se odpro in otroče pade na ulico. — Pri delu je zbolel jako nevarno težak Dragotin Petelin. Odpeljali so ga v bolnišnico. — Pri delu se je ponesrečil sodarski učenc. Pri nabljanju železnih obročev mu železna trohica skočil v levo oko i mu ga hudo poškodova. Dvanajstletnega fanta so spremlili v bolnico.

Rabuka v bolnici. V tistem oddelku bolnice, kder se zdravijo vlačuge zaradi takozvanih skrivnih boleznim, vedle so se tri take ženske nedostojno; vsled tega so bile disciplinarno kaznovane. — A vse njih družabnice v trpenji so se vzdignole in so razbile vse, kar jim je prišlo pod roko, zdravnike in drugo osebo so metale s kozarci, steklenicami itd. Morale so priti straže, da so jih pomirile, in dve najhujše so odpeljale straže v zapor. Ni gršega na svetu, nego propala ženska.

Detomor. Neka M. Svetina, kmetica iz Grete, katere mož uže več časa dela v Aleksandriji, živila je v prepovedanej zvezi z nekim drugim možem. Sad te ljubezni je bilo dete. — Pred okoli 16 dnevi porodi ta ženska in vrže novorojeno dete v luknjo v potoku Skalica ter dete zakrije z neko škrljo. Ko pa pride te dni večja voda, splava truplice na površje in perice ga zapazijo in tako je prišla stvar na uho policije, katera je stvar precej preiskovala in našla ter zaprla morilko deteta. Mož te nesrečnice jej je nekda precej po porodu pisal, da k malu pride domú, ter jej poslal 20 do 25 gl. Najbrže jo je bojazen pred možem zapeljala k tako strašanskemu dejanju. — V okolici jako peša morala; zatorej na noge pametnejši okoličani, izpulte se gnjilobi, katero širi lahonstvo in lahonski nihilizem.

Delalsko podporno društvo napravi na praznik vseh Svetnikov, 1. novembra v »Monte verde« (zgorenjem velikem salonu) besedo z igro in godbo, po besedi pa domačo zabavo. Igrala se bode žalostna igra »Mlinar in njegova hči« v štirih dejanjih, v kateri prekrasnej in dnevu primernej igri, nastopi 14 oseb, dobrih igralcev, vsled česar se smemo nadejati prav prijetnega večera. Natanjnej program priobčimo prihodnjič.

Porodne sodbe se prično: v Trstu 3., v Bovinji 4. in v Gorici 5. novembra t. l. zjutraj ob develih.

Iz Podgrada se nam piše: Sinoči ob 8 uri je pričelo goret i Račicah. Nevarnost je bila za vso vas velika, vode nič, a slamnate hiše na kupu. Čvrsto so delali Podgradci, tudi gosposka, ter omajili ogenj na 6 gospodarjev, katerih ni bilo moč ubraniti. 5 jih je bilo sicer zavarovanih pri »Slaviji«, a revežem je zgorel ves živež i krma za živino. Usmiljenja so vredni!

